

A KELET- ÉS NYUGAT-EURÓPA KÖZÖTTI KERESKEDELMI KAPCSOLATOK

Az első és második világháború között eltelt évtizedekben szoros gazdasági kapcsolatok álltak fenn Európa nyugati és keleti országai között. Nyugat-Európa legfontosabb nyersanyag- és élelmiszer-beszerezési forrásait a keleteurópai országok képezték, amelyek viszont a nyugati ipar termékeinek jelentős felvevő piacai voltak.

1934 és 1938 között évi átlagban a keleteurópai országok 11,8 millió tonna szenet, 4,4 millió tonna gabonát szállítottak nyugatra. Franciaország, Németország és Belgium haszonfa szükségletének 35—47 százalékát, magvastakarmány-szükségletének 18 százalékát, tojásszükségletének 20 százalékát szintén keleteurópai forrásokból fedezte. Ugyanakkor a nyugat-európai országok exportja — amelynek 76 százaléka ipari készárukból állt, főleg gépekből, vegyipari termékekből, fémárukból, szállítási felszerelésekből, stb. — komoly piacra talált a Szovjetunióban, Romániában, Magyarországon, Bulgáriában, Lengyelországban és Csehszlovákiában.

*A Kelet- és Nyugat-Európa közötti külkereskedelem 1938-ban,
árucsoportok szerint*
(millió dollárban 1948. évi árakon)

M e g n e v e z é s	Kivitel Kelet-Európából Nyugat- Európába	Behozatal Kelet-Európába Nyugat- Európából
Fémek és fémipari termékek	101	399
Textilárúk	373	335
Gépek, közlekedési eszközök	38	541
Élő állatok és term.	671	26
Gabonaneműek és term.	670	21
Zöldség, állati zsiradék és olaj	55	49
Dohány és egyéb élelmiszer	289	86
Szén és kocsz	140	50
Ásványolajok és term.	91	6
Bőrök és szőrmék	168	89
Fa és cellulóze és term	916	69
Egyéb árucikkek	243	357
<i>Összesen</i>	<i>3755</i>	<i>2028</i>

*A keleteurópai országok kivitelének és behozatalának
százalékos megoszlása 1938-ban*

Ország	Keleteurópai országokkal és a Szovjetunióval		Nyugateurópai országokkal		Egyéb országokkal	
	lebonyolított					
	kivitel	behozatal	kivitel	behozatal	kivitel	behozatal
százalékos megoszlása						
Magyarország	13,2	23,1	76,8	71,6	10,0	5,3
Bulgária	12,3	18,2	84,1	79,4	3,6	2,4
Lengyelország	6,9	7,7	77,5	65,2	15,6	27,1
Románia	18,7	18,7	66,6	74,9	14,7	6,4
Csehszlovákia	16,6	14,5	64,8	62,6	18,6	22,9

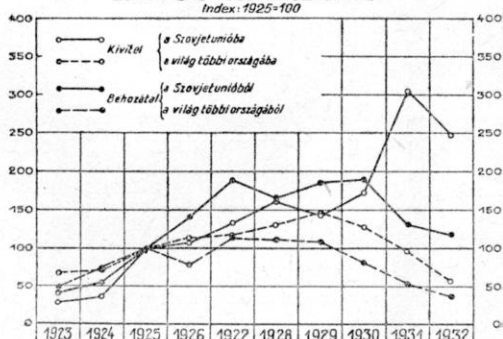
Forrás: Die Wirtschaft, Berlin, 1950, I. 12., II. szám, 12. old.

1938-ban a nyugateurópai országok Kelet-Európával lebonyolított teljes külkereskedelmi forgalma (export és import) elérte az 1574 millió dollárt. Ebből Németország 514 millió dollárral, — teljes külkereskedelmének egyharmadával, — Anglia 325 millió dollárral — teljes külkereskedelmének 21 százalékával, — Franciaország 89 millió dollárral, Belgium és Luxemburg 88 millió dollárral, Olaszország 85 millió dollárral, Hollandia 84 millió dollárral, Svájc 64 millió dollárral, Svédország 62 millió dollárral, stb. volt érdekelve.

A keleteurópai országok közül a Szovjetunió kivül Csehszlovákiának és Lengyelországnak voltak a legszorosabb kereskedelmi kapcsolatai a nyugati piacokkal. A két ország által 1938-ban lebonyolított export és import áruszállítások értéke elérte a 333 millió dollárt, illetve 308 millió dollárt. Románia külkereskedelmi forgalma 199 millió dollár, Magyarországé 182 millió dollár, Bulgáriáé pedig 87 millió dollár volt, ugyanebben az időben.

A nyugateurópai országok, főleg Németország és Anglia külkereskedelmében a Szovjetunió szerepe volt a legjelentősebb. A Nyugat-Európával lebonyolított teljes külkereskedelme 1938-ban 465 millió dollár volt. A szovjet vásárlások és szállítások jelentősége a világgazdasági válság idején mutatkozott meg teljes egészében. Mikor a kapitalista világ piacai a túltermelés következtében mindjobban szűkültek és a munkanélküliség óriási arányokat öltött, a Szovjetunió válságmentes, óriási arányokban fejlődő gazdaságának szükségletei biztosították Németország, valamint több más ország iparának jelentős mérvű foglalkoztatását és így a válság legnehezebb időszakában a munkanélküliség csökkentését.

NÉMETORSZÁG KÜLKERESKEDELME A SZOVJETUNIÓVAL ÉS A VILÁG TÖBBI ORSZÁGÁVAL
Index: 1925=100

*A Szovjetunió százalékos részesedése Németország
külkereskedelmében*

Év	Kivitel		Behozatal	
	%-ban	Index: 1925 = 100	%-ban	Index: 1925 = 100
1923	1,2	29,1	1,5	40,0
1924	1,4	35,5	1,4	54,8
1925	2,7	100,0	1,9	100,0
1926	2,5	105,8	3,2	140,7
1927	3,1	131,3	3,0	188,5
1928	3,3	160,6	2,7	164,7
1929	2,6	140,9	3,2	185,2
1930	3,6	171,4	4,2	188,9
1931	7,9	303,7	4,5	132,1
1932	10,9	249,2	5,8	117,9

Forrás: Berichte des Deutschen Wirtschaftsinstituts. 1952. II. 2. old.

Míg a Németországgal és bizonyos mértékig az Angliával lebonyolított szovjet kereskedelem volumene a válság éveiben állandóan növekedett, a többi kapitalista országé jelentősen az 1925. évi — a háború és infláció utáni első normális gazdasági év — színvonala alá esett.

*A kapitalista világ részesedése Németország
külkereskedelmében*

Index: 1925 = 100

Év	Kivitel	Behozatal
1923	66,7	49,9
1924	71,3	74,3
1925	100,0	100,0
1926	112,3	79,8
1927	115,8	113,7
1928	131,4	112,3
1929	145,2	107,3
1930	128,4	82,1
1931	97,8	52,9
1932	56,6	36,2

Forrás: Berichte des Deutschen Wirtschaftsinstituts. 1952. II. 2. old.

A Szovjetunió Angliával lebonyolított kereskedelmének volumene is emelkedett a válság éveiben.

A Szovjetunió százalékos részesedése Anglia külkereskedelmében

Megnevezés	1929	1930	1931	1932
Behozatal	2,2	3,3	3,8	2,8
Kivitel	0,5	1,2	1,9	2,5

Forrás: Berichte des Deutschen Wirtschaftsinstituts, 1952. III. 2. o. id.

Az eddig felsorolt adatok és táblák világosan mutatják az európai kontinens szoros gazdasági egységét, az egyes országok területi és gazdasági felépítéséből és éghajlati viszonyaiból folyó egymásrautaltságát. Európa keleti és nyugati országai termékeik és termelvényeik kölcsönös kicserélésével szervesen kiegészítik egymást. A köztük hosszú évtizedek óta fennálló természetes kereskedelmi kapcsolatok elmélyítése mindkét rész érdeke, csökkentése vagy megszüntetése azonban sokkal súlyosabban érintené a nyugati országokat — amelyek gazdasága túlnyomórészt nyersanyag- és élelmiszer-behozatalra szorul — mint Kelet-Európát; ezt a második világháború után az Amerikai Egyesült Államok agresszív háborús politikája következtében csökkentett kereskedelmi kapcsolatok eredményei teljes mértékben igazolták.

A Kelet- és Nyugat-Európa közötti gazdasági kapcsolatok alakulása a második világháború után

A második világháború után minden objektív feltétele meg volt a háború által megszakított Európán-belüli gazdasági kapcsolatok újrafelvételének és továbbfejlesztésének. A legtöbb európai országban a háború és a megszállás által elpusztított gazdaságot kellett újjáépíteni, ami széles lehetőségeket nyitott gazdasági és kereskedelmi szerződések kötésére a háború-sújtotta országok között. A Szovjetunióban megindult példátlan arányú és ütemű békés újjáépítés és az újonnan kialakult népi demokráciák hatalmas gazdasági fejlődése rendkívül kedvező lehetőséget és reális alapot szolgáltatott ezekhez a tárgyalásokhoz.

A népi demokratikus országokban végbemenő iparosodás alapvetően megváltoztatta ezeknek az országoknak a gazdasági felépítését: nem gyarmati, vagy félgyarmati sorban lévő mezőgazdasági országok többé, hanem fejlett mezőgazdasággal rendelkező ipari országokká váltak. Ez azt jelenti, hogy ma már nemcsak élelmiszert és nyersanyagot tudnak exportálni, hanem iparcikkkel és gépekkel is el tudják látni az iparilag kevésbé fejlett országokat.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy Kelet-Európának nincs szüksége a nyugateurópai országok ipari és gépipari termékeire, sőt a szocialista iparosítás gyors üteme és a fogyasztási alap kiszélesedése következtében, a népi demokráciák ipari termék- és termelőeszköz-szükséglete jelentősen megnövekedett.

1945 és 1948 között a Szovjetunió és a népi demokráciák kereskedelmi és más gazdasági vonatkozású szerződéseket kötöttek Franciaországgal, Angliával, Olaszországgal, Norvégiával, Belgiummal, Dániával, Németország nyugati megszállási övezeteivel és más országokkal.

Azonban a Szovjetunió és a népi demokratikus országok békés gazdasági együttműködését a nyugateurópai országokkal az Amerikai Egyesült Államok — saját monopóliumainak nagyobb profitja és a harmadik világháború kirobbantása érdekében — minden eszközzel igyekezett aláásni és meggátolni. A Marshall-terv volt az első lépés, amivel az amerikai monopóliumok a maguk számára igyekeztek biztosítani az európai piacok feletti hegemoniát.

A Marshall-terv eredményei ismeretesek: a nemzeti iparok erőszakos elsorvasztása, a külkereskedelem egyoldalúsága, vagyis a „dollár segélyeken” olyan áruk kötelező átvétele az USA-tól, amelyeket — összehasonlíthatatlanul olcsóbban, — saját iparcikkeik ellenében szerezhettek volna be a népi demokráciákban. Ezek a tényezők azután mindjobban elmélyítik a nyugateurópai országok állandó dollárhiányát és fizetési mérlegeik deficitjét. A Marshall-országok USA-ból származó importját 1948-ban az odairányuló export csak 25 százalékban, 1949-ben 19 százalékban, 1950-ben 37 százalékban fedezte.

A támadószellemű Atlanti-szerződésből folyó kötelezettségek még intenzívebbé tették a Marshall-országok függőségét az USA-tól. Ezt a függőséget igen szemléltetően mutatja a kelet-nyugat közötti kereskedelem állandó csökkenése.

Kelet- és Nyugat-Európa közötti külkereskedelem volumenének alakulása 1948-tól 1950-ig

Megnevezés	1938	1948	1949	1950
A nyugateurópai országok importja				
Kelet-Európából	100	31	29	28
A nyugateurópai országok exportja				
Kelet-Európába	100	59	72	63

Forrás: Novoje vremja, 1952. 9. sz. 4. o. d.

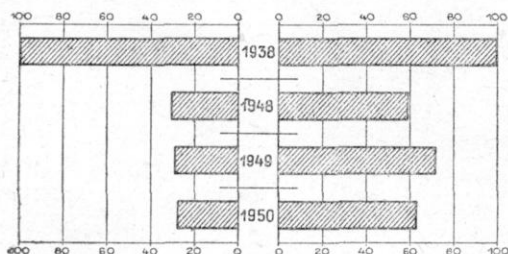
A kelet európai országok részesedése a nyugateurópai országok összkülkereskedelmében az ellenük foganatosított gazdasági blokádnak és a megkülönböztető intézkedések következtében — mint pl. a „stratégiai fontosságú nyersanyagok” kivételét tiltó „Battle Bill”, amely ilyen cím alatt igyekszik az amerikai monopóliumok extraprofitja

érdekében a kelet és nyugat közötti gazdasági kapcsolatokat meggátolni — a háborúelőtti 10 százalékról 1950-ben 3 százalékra csökkent.

1950-ben Nyugat-Európa a háborúelőtti 4,4 millió tonna gabonával szemben csak 1,7 millió tonnát, az 1938. évi 6,1 millió köbméter fával szemben 1,3 millió köbmétert, az 1938. évi 221 000 tonna cukorral szemben 56 000 tonnát, az 1938. évi 160 000 tonna hússal szemben csak 79 000 ton-

A KELET-ÉS NYUGAT-EURÓPA KÖZÖTTI KERESKEDELEM VOLUMENÉNEK ALAKULÁSA, 1938-1950

NYUGATEURÓPAI ORSZÁGOK IMPORTJA KELETEURÓPÁBÓL NYUGATEURÓPAI ORSZÁGOK EXPORTJA KELETEURÓPÁBA

nát importált Kelet-Európából. Azonban a gazdasági blokád ahelyett, hogy a népi demokráciáknak és a Szovjetuniónak ártott volna, a nyugateurópai országok gazdasági életét érintette súlyosan. Erről ír a londoni „The New Statesman and Nation“ c. folyóirat 1951. október 6-i száma is: „Akármít akarnának is az amerikaiak elhítetni, Nyugat-Európa gazdasági integritása Kelet-Európa egyidejű izolálása mellett értelmetlen. Ez csak az életszínvonal erős csökkentését eredményezné nyugaton, amit az amerikai »játékonyág« csak egy ideig tudna tompítani.“ Az amerikai „Christian Science Monitor“ is beismeri 1952. január 12-i számában, hogy a kelet-nyugati kereskedelem erőszakos megakadályozása a nyugateurópai országok nemzetgazdaságának súlyos károkat okoz. A folyóirat a többi között ezt írta:

„Az USA összes európai szövetségeseinek gazdasági életét erősen károsította kelet-nyugat kereskedelmének háborúútáni blokádja. Ezeknek az országoknak az amerikai gazdasági segélyektől való függése mindenkéltől erre a blokádra vezethető vissza. Ha ezeket a korlátokat megszüntetik és ha a nyugateurópai ipariárúk, cserébe a keleti nyersanyagokért Kelet-Európába áramlanának, akkor Nyugat-Európa valószínűleg igen gyorsan visszanyerné függetlenségét az amerikai gazdasági segítségtől.“

A Kelet- és Nyugat Európa közötti kereskedelem korlátozásának hatása az egyes Marshall-országokra

Franciaország

Franciaország a háború előtt élénk kereskedelmet folytatott a Szovjetunióval és a keleteurópai országokkal. A háború után azonban ezek a kapcsolatok Franciaország vezető köreinek háborús politikája következtében mindjobban leszűkültek.

1947-ben a Szovjetunió 600 000 rádiókészülékhez szükséges alkatrészeket és nagymennyiségű adó- és vevőkészüléket rendelt meg, ami 9 hónapi munkát biztosított volna a francia rádióiparnak. A francia kormány azonban letiltotta a megrendelést. 1950-ben a Szovjetunió 14 darab 5000 tonnás teherhajót és 42 halászhajót, valamint további 10 darab 10.000 tonnás tankhajót és teherhajót akart Franciaországban rendelni. A francia kormány azonban elutasította a megrendelést. Ezalatt az idő alatt a francia hajógyárak 40 000 munkást bocsátottak el azzal az indokolással, hogy nincs munka.

E politika eredményei szemléltetően mutatkoznak a külkereskedelmi mérleg és a Francia Bank devizatartalékainak katasztrófális alakulásában. A francia külkereskedelmi mérleg deficitje az 1950. évi 102 milliárd frankról 1951-ben 329 milliárd frankra emelkedett. Franciaország devizatartalékai szintén szemmelláthatóan csökkentek. 1950 végén a Francia Bank devizatartalékai 292 milliárd frankot tettek ki, 1951-ben pedig 104 milliárdra csökkentek.

A gazdasági élet fokozódó nehézségei mind határozottabb ellenállást váltottak ki Nyugat-Európa — így Franciaország — vezető gazdasági köreiben is az amerikai korlátozó intézkedések ellen és fokozottabb figyelmet fordítottak a kelet és nyugat közötti gazdasági kapcsolatok elmélyítésére.

Franciaország külkereskedelmének alakulása a népi demokratikus országokkal (millió dollárban)

Megnevezés	Behozatal		Kivitel	
	1950	1951	1950	1951
	I — XI. hó		I — XI. hó	
Népi demokratikus országok	25,7	33,1	30,0	29,4

Forrás: Direction of International Trade, 1950. I—XI. és 1951. I—XI.

Franciaország külkereskedelmének alakulása a Szovjetunióval (dollárértékben)

Megnevezés	1950	1951
Behozatal	121	245
Kivitel	469	670

Forrás: Berichte des Deutschen Wirtschaftsinstituts, 1952 március, 3. old.

1950-hez viszonyítva 1951-ben Franciaország kivitele a Szovjetunióba 43 százalékkal, behozatala pedig 102 százalékkal növekedett. Ez az emelkedés azonban csak az 1949. évi mélyponthoz viszonyítva mutat emelkedést, a lebonyolított áruforgalom volumene azonban messze az 1938. évi színvonal alatt maradt.

Anglia

A háborúutáni években Anglia uralkodó körei minden eszközzel támogatták a kereskedelmi kapcsolatok elmélyítését az USA-val és a dollár-övezettel, míg a Szovjetunióval és a népi demokráciákkal megkötött kereskedelmi szerződéseket tudatosan szabotálták, végrehajtásuk elé mesterséges akadályok tömegét gördítették. Az amerikai monopóliumoknak azonban csak az extra-profitot biztosító kivitel növelése állt érdekében, a behozatal már nem, és így Anglia mind nehezebben tudott iparcikkeinek, gépeinek — amelyek kivitelének 88 százalékát alkotják — piacot találni. Ennek, valamint a hadiipar számára szükséges nyersanyag-behozatal állandó, kényszerű növelésének eredményeként — mint azt Buttler angol pénzügyminiszter 1952. március 11-én az alsóházban kijelentette — az angol fizetési mérleg deficitje elérte a 400 millió fontsterlinget, ugyanakkor Anglia arany- és dollártartalékai 1951 júniusától 2 milliárd dollárral csökkentek. A kiutat ebből a katasztrófális helyzetből az élelmiszer-behozatal csökkentésében, az élelmiszeradag még nagyobb mértékű leszállításában keresték. Hivatalos adatok szerint az egy főre eső vajfogyasztás 1950-ben az 1934—38. évekhez viszonyítva 30 százalékkal, a húsfogyasztás 18 százalékkal, a cukorfogyasztás 23 százalékkal csökkent.

A tömegek nyomása és a körülmények kényszerítő hatása következtében az angol kormány kénytelen volt külkereskedelmi politikáján változtatni. 1950-től kezdődően minden gátló akadály ellenére a Szovjetunió és Anglia között felélénkültek a gazdasági kapcsolatok. Jelentősen emelkedett az angol gépkivitel a Szovjetunióba. Az 1950. évi 4,9%-ról 1951-ben a Szovjetunióba irányuló angol gépkivitel a teljes angol gépkivitel 5,5%-ára emelkedett.

1951-ben Anglia 1,000.000 tonna gabona behozatalára kötött szerződést a Szovjetunióval. A népi demokráciákkal folytatott kereskedelem azonban még mindig az 1949. évi színvonal aiatt maradt.

Anglia külkereskedelmi forgalma viszonylatok szerint %-ban

K I V I T E L

Ország	1938	1949	1950	1951 három- negyedév
Észak- és Dél-Amerika	17,0	15,2	18,1	17,7
Ebből:				
Kanada	5,1	4,4	5,8	5,7
USA	4,3	3,2	5,2	5,6
Marshall-országok	25,2	22,3	25,0	24,2
ebből :				
Nyugat-Németország	4,3	1,5	2,0	2,0
Franciaország	3,3	1,9	2,0	2,1
Sterling-terület országai*	45,0	52,0	47,7	49,2
Szovjetunió	1,4	2,3	1,8	2,6
Nép demokráciák	1,0	5,1	2,2	3,4
Egyéb országok	10,4	3,1	5,2	2,9
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

B E H O Z A T A L

Ország	1938	1949	1950	1951 három- negyedév
Észak- és Dél-Amerika	30,0	27,8	24,9	24,5
ebből:				
Kanada	8,9	9,9	6,9	6,2
USA	12,8	9,8	8,1	8,9
Marshall-országok	24,0	23,6	25,2	25,6
ebből:				
Nyugat-Németország	3,3	1,6	1,6	1,7
Franciaország	2,6	3,3	4,2	3,7
Sterling-terület országai*	31,2	37,4	37,9	36,6
Szovjetunió	2,2	2,3	3,7	3,8
Népi demokráciák	1,5	4,2	3,1	2,5
Egyéb országok	11,1	4,7	5,2	7,0
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

* Angol gyarmatok, Délafrikai Unió, India, Pakisztán, Ceylon, Ausztrália, Új-Zealand és a Sterling-terület többi országai.

Forrás: Monthly Digest of Statistics, 1952 január. Recueil de statistique de l'Institut international du commerce, 1939-40; Direction of International Trade, 1951 január, 1951 január-szeptember.

Nyugat-Németország

Németország gazdasági és politikai kettéosztottsága következtében Nyugat-Németország fokozott mértékben rászorul más országok nyersanyag-, élelmiszer- és egyéb szállításaira. Ennek ellenére a nyugateurópai országok között Nyugat-Németországnak csökkent a legerősebben a kelet-európai országokkal lebonyolított külkereskedelmi volumene: a háborúelőtti színvonal 22 százalékára.

Nyugat-Németország külkereskedelmi forgalmának alakulása a Szovjet-unióval, Lengyelországgal és Csehszlovákiával (dollárértékben)

Index: 1949 = 100

1949	1950	1951
100	95	88

Forrás: Berichte des Deutschen Wirtschaftsinstituts. 1951. III.

Egyes nyugatnémet árucikkek exportja a kelet-európai országokba

Megnevezés	1950. évi negyedévi átlag	1951 I. negyedév	1951 II. negyedév	1951 III. negyedév
Vas és acél	100	76	60	40
Szerszámgépek	100	48	56	46

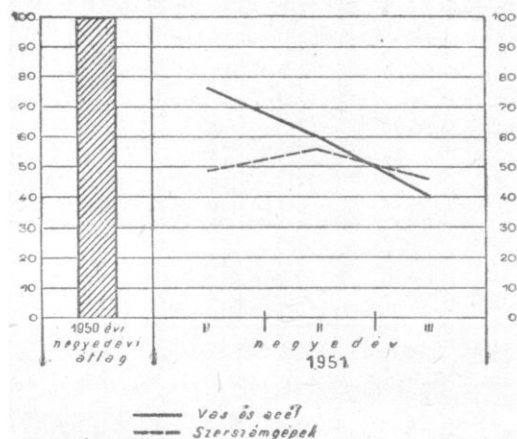
Forrás: Berichte des Deutschen Wirtschaftsinstituts. 1951. III.

1951-ben a Nyugat-Németország és a Német Demokratikus Köztársaság közötti árucsereforgalom az 1950. évi $\frac{2}{5}$ -ére csökkent. A Német Demo-

kratikus Köztársasággal 1951-ben kötött berlini kereskedelmi egyezmény végrehajtását a bonni kormány amerikai parancsra elszabotálta, végrehajtására nem is került sor.

Az amerikai „irányítás” a nyugatnémet külkereskedelem minden ágában érzeteti hatását. 1951-ben Nyugat-Németország 25 millió tonna Ruhr-szenet exportált amerikai parancsra 55 DM-ás tonnánkénti áron; saját szükségleteinek fedezésére viszont 10,5 millió tonna szenet volt kénytelen importálni Amerikából, — de 123 DM-ás áron. A JEIA (Egyesült Export-Import ügynökség, az ameri-

*NYUGAT-NÉMETORSZÁG EXPORTJA EGYES ÁRUKBÓL
A KELETEURÓPAI ORSZÁGOKBA*

kai monopóliumok erőszakszerve) 10 millió tonna hulladékvasat importált Nyugat-Németországból 26—28 dolláros tonnánkénti áron annak ellenére, hogy a világszertei ára 40 dollár volt tonnánként. 1947-ben a JEIA csak 1000 dolláros tonnánkénti áron volt hajlandó Nyugat-Németországnak húst szállítani, habár a világszertei ár csak 350 dollár volt. A búzát tonnánként 130 dollárért szállította, amikor a világszertei ár 84 dollár volt.

A Nyugat-Német állam adósságai, melyek így keletkeztek az amerikai monopóliumok és végrehajtó szerveik „jótékony támogatása” következtében, mind súlyosabb terheket rónak a dolgozókra.

*

A Szovjetunió a Moszkvai Gazdasági Konferencia összehívásával újabb lépést tett a világ népeinek jólétét és életszínvonalának emelkedését, békés fellendülését szolgáló gazdasági kapcsolatok kiszélesítése és elmélyítése érdekében.

Mint *R. Chamberton* megnyitó beszédében mondotta: „Először történik, hogy különböző gazdasági rendszerű országokból érkezett és fontos tevékenységet kifejtő üzletember, közigazdász, szakszervezeti és szövetkezeti vezető ilyen nagy számmal értekezletre ül össze, hogy együttesen megtárgyalja a közös kérdéseket: a különböző országok közötti egészséges gazdasági kapcsolatok kiépítését a keleti és nyugati országok, valamint a gazdaságilag elmaradott és az ipari államok közötti kereskedelmi kapcsolatok kibővítésének lehetőségeit.” *Jaszonov* elvtárs, a moszkvai városi szovjet végrehajtó bizottságának elnöke, üdvözlő beszédében az értekezlet résztvevőinek a következőket mondta:

„A nemzetközi kereskedelem kibővítése és az országok közötti gazdasági együttműködés megszilárdítása, a népek közötti kölcsönös megértés megteremtésének, a béke fenntartásának és megszilárdításának egyik legfontosabb feltétele. Kijelentem, hogy Moszkva mindég kész hozzájárulni ehhez.”

A szovjet küldöttség nevében *Nyeszterov* elvtárs rögtön konkrét javaslatokat is tett: „A szovjet külkereskedelmi szervezetek a nyugateurópai, amerikai, délkeletázsiai, középkeleti és afrikai országokban, valamint Ausztráliában olyan árucikkeket vásárolhatnak, amelyeket a szóbanforgó országok rendszerint exportálni szoktak és olyan mennyiségben adhatnak el nekik őket érdeklő szovjet gyártmányú árukat, hogy a Szovjetunió áruforgalma az említett országokkal a legközelebbi két-három év alatt elérné a 30—40 milliárd rubelt, vagyis az évi 10—15 milliárd rubelt, szemben a háborúutáni maximális forgalommal, az 1948. évi kb. ötmilliárd rubellel. A Szovjetunió kereskedelmének említett arányú növekedése azonban nem jelent határt. Ha a Szovjetunió kereskedelme a többi országgal az említett módon kiszélesednék, ez azzal az eredménnyel járna, hogy ezekben az országokban a foglalkoztatottság körülbelül másfél-kétszáz millió fővel növekednék.”

Nyeszterov elvtárs ezután beszélt az egyes nyugateurópai országok és a Szovjetunió közötti kereskedelmi kapcsolatok növelésének lehetőségéről. Rámutatott arra, hogy ha az angol üzleti körök fejleszteni kívánják kereskedelmüket a Szovjetunióval, akkor a szovjet export- és import-szervezetek lényegesen kiszélesítenék kapcsolatukat az angol cégekkel és az áruforgal-

mat a háborúelőtti idők maximális forgalmára, az 1937. évi 2,5 milliárd rubelre (mai árakon kifejezve) emelhetnék.

Franciaországgal a szovjet kereskedelmi szervezetek öt-hatszorosára növelhetnék a jelenlegi árucsereforgalmat.

A továbbiakban rámutatott a szovjet-amerikai kereskedelmi lehetőségekre: „Ha az amerikai üzleti körök fejleszteni kívánják a kereskedelmet a Szovjetunióval, akkor a szovjet import-szervezetek az Egyesült Államokban nagy megrendeléseket eszközölhetnek különböző árukra, 4—5 milliárd rubel összegben, 2—3 évi szállításra. Ez azonban nem zárja ki annak lehetőségét, hogy még ennél is jobban ne szélesedjenek ki a gazdasági kapcsolatok.“

A nyugateurópai, ázsiai és latin-amerikai országok küldöttei is jelentős javaslatokat tettek.

Magyarország nevében *Dégen* elvtárs szólalt fel. „Számotvetve lehetőségeinkkel, szükségleteinkkel kifejezésre juttatjuk azt a véleményünket, — mondotta — hogy a kölcsönös érdekeken, a feltételek egyenlőségén alapuló kereskedelmi kapcsolatok esetén Magyarország a következő három évben, tehát az 1953—55. évben, a nemzetközi piacon jelenleg érvényes áron számítva körülbelül 2,5 milliárd svájci frank értékű árut vásárolhatna a nyugati és tengerentúli országokból és ugyanilyen értékű árut lenne képes oda kivinni... Magyarország kész az exportárúért járó összeget az illető ország valutájában elfogadni, feltéve, hogy ezt a valutát az importáló országokban áruvásárlásra használhatjuk fel.“

Az elhangzott javaslatok és az időközben már folyó tárgyalások eredményeként több fontos kereskedelmi megállapodás jött létre. Az eredmények azt mutatják, hogy a nemzetközi kereskedelem fejlődése, új kereskedelmi kapcsolatok létesítése és a korábbiak helyreállítása nemcsak elméleti lehetőség, hanem konkrét valóság.

A Statisztikai Kiadóállalat kiadásában

megjelent a

MAGYARORSZÁG HELYSÉGNÉVTÁRA 1952.

c. kiadvány

Az új Helységnévtár az 1952. február 1-i állapotnak megfelelően közli a közigazgatásban a felszabadulás óta végbement változásokat: községösszevonásokat, helységnév-változásokat, új vasuti és postai szolgálatok létesítését.

Az 1952. évi Helységnévtár betűrendes névmutatót tartalmaz, melyben az ország valamennyi városa, községe és lakotthelye szerepel.

Kapható az Állami Könyvterjesztő Vállalat
könyvesboltjaiban